

Enterovīrusu serotipu cirkulācija Latvijā 2013. gadā

*Larisa Firstova, Larisa Metlova, Natālija Zamjatina,
Gaļina Rjazanceva, Jeļena Storoženko,
Baiba Rozentāle*

*Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca,
stacionārs "Latvijas Infektoloģijas centrs"*

Ievads. Enterovīrusi ir RNS saturošie vīrusi no pikornavīrusu (*Picornaviridae*) dzimtas. Pēc jaunās klasifikācijas tie ir iedalīti četrās grupās: A, B, C un D cilvēka enterovīrusu grupas, kas apvieno vairāk nekā 90 enterovīrusu serotipus. Enterovīrusu izraisītajām slimībām ir raksturīga plaša klīniskā aina smagu vīrusmeningītu uzliesmojumu dēļ, ieskaitot AŠP un parēzi, līdz vieglākām respiratorā trakta saslimšanām. Plašais izraisītāju spektrs un daudzveidīgā klīniskā aina apgrūtina diagnozes noteikšanu, līdz ar to ir ļoti svarīga laboratoriskā diagnostika.

Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas (RAKUS) stacionāra "Latvijas Infektoloģijas centrs" laboratorija saskaņā ar Ministru kabineta 2008. gada 13. maija noteikumiem Nr. 328 ("Noteikumi par poliomiēlīta pretepidēmijas pasākumiem") veic ne tikai enterovīrusu diagnostiskos izmeklējumus, bet arī cirkulācijas monitoringu, izolējot un raksturojot enterovīrusus, kas sezonas laikā cirkulē cilvēku populācijā un vides paraugos.

Darba mērķis. Identificēt epidemioloģiski nozīmīgo enterovīrusu serotipus, kas 2013. gadā cirkulēja Latvijas teritorijā.

Materiāls un metodes. Pētījumā tika izmantots cilvēka klīniskais materiāls: rīkles gala uztriepes, izkārnījumu paraugi, muguras smadzeņu šķidrums un autopsijas materiāli, kā arī vides paraugi: notekūdens, dzeramais ūdens un atklāto ūdenskrātuvju ūdens.

Atbilstoši PVO rekomendācijām enterovīrusu izolēšana tika veikta šūnu kultūru līnijās L-20B, Hep-2c un RD(A). Iegūtie enterovīrusu izolāti tika raksturoti ar neitralizācijas reakcijas palīdzību, izmantojot references pozitīvo serumu spektru.

Rezultāti. 2013. gadā uz enterovīrusu klātbūtni izmeklēti 1052 paraugi, no tiem 357 paraugos (33,94%) izolēti enterovīrusi. Līdz serotipam raksturoti 340 vīrusi. Visi raksturotie vīrusi pieder pie cilvēku enterovīrusu B grupas. Starp tiem dominējošie bija *ECHO 30* (72,05%) un *Koksaki B* (14,41%) vīrusi, cirkulēja arī *Koksaki A9* (6,47%) vīrusi. Pārējie izdalīto *ECHO* vīrusu serotipi bija 7,09% (*ECHO 6* – 2,35%; *ECHO 7*, *ECHO 11*, *ECHO 14* un *ECHO 25* – 0,58%; *ECHO 9* un *ECHO20* – 0,29%) Latvijā 2010. gadā bija reģistrēts serozo meningītu uzliesmojums, ko izraisīja *ECHO 30*. Minētais enterovīrusu serotips arī 2013. gadā bija dominējošais izolāts no to slimnieku paraugiem, kuriem bija serozā meningīta diagnoze. *ECHO 30* pozitīvo izolātu skaits, salīdzinot ar 2010. gadu, pieauga 2,4 reizes. No notekūdeņu paraugiem izdalīti *ECHO 30*, *ECHO 20*, *Koksaki B5* un *ECHO 6*. Peldūdeņos konstatēts *Koksaki B5* vīruss. Poliovīrusi netika konstatēti nevienā no izmeklētajiem paraugiem.

Secinājumi. Iegūtie dati dod iespēju raksturot enterovīrusu vairāku serotipu spektru un izplatību Latvijā. Sezonas laikā tika izdalīti un raksturoti 10 enterovīrusu serotipi, starp tiem dominējošais bija *ECHO 30* – serozo meningītu izliesmojumu izraisītājs. 2013. gada enterovīrusu cirkulācijas sezonai Latvijā bija raksturīga ievērojama enterovīrusu izplatība, izraisot gan vīrusmeningītu uzliesmojumus, gan arī citas slimības, kurām ir vieglāka klīniskā aina.